

resurrexit a mortuis, quinquies ab hominibus uisus est. Iterum autem alia die, quando post dies octo apparuit discipulis in conclau, ubi erat Thomas. Tertio uero quando piscatoribus ad mare Tiberiadis, septima uice apparuit discipulis.

¶ **FERIA QUINTA**

Paschæ. Iohan XX.

¶ In illo tempore Maria stabat ad monumentum foris plorans. Et reliqua.

IN multis locis scripturæ uirtus perseverantiæ laudabilis ostenditur, non minus tamen in huius exordio lectionis, quam præcipua uirtus sit cognoscimus, si huius euangelij superiora parumper attendamus. Supra enim retulit euangelista, quia cum adhuc tenebræ essent, Maria Magdalene uenit ad monumentum, & uidit lapidem sublatum à monumento. Cucurrit ergo, & uenit ad Simonem Petrū, & ad alium discipulum quem amabat Iesus, & dicit eis: Tulerunt dominum de monumento, & nescimus ubi posuerunt eum. At illi currentes introierunt in monumentum, & ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt. Et de illis protinus scriptum est: Abierunt ergo itera discipuli ad semetipsos. De illa autē subditur: Maria stabat ad monumentum foris plorans. Vbi considerandum est, mulieris huius mentem quantum amor domini accēderat, quæ etiam discipulis à monumento discedentibus, nō discedebat. Et quia ab inquisitione nō cessauit, prima eum uidere meruit. Unde cognouimus quia in omni bono opere perseverantia necessaria est, dñō dicente: Qui perseverauerit usque

in finem, hic saluus erit. Hinc est, quod per legem cauda hostiæ in sacrificio offerri præcipitur. In cauda quippe finis est corporis, & ille deo sacrificio acceptum immolat, qui opus bonum usque in finem consummat. Hinc est etiã, quod Ioseph inter reliquos fratres tunica talari indutus esse memoratur. In talo quippe finis est corporis. Et illa talari tunica spiritualiter induitur, quod bonum opus usque in finem perducit. Hinc nos & *psalm. cxvii* Psalmista admonet, dicens: **Constituite diem solennem in condensis usque ad cornu altaris. In cornu namque altaris finis est. Et ille diem solennem mente celebrat, quod in bono opere usque in finem perseverat. Quanto autem mœrore de domino mulier hæc affigeret, manifestatur cum dicitur: [Maria stabat ad monumentum foris plorans.] Plorabat enim, quia eum quem multum desiderabat, non uidebat: plorabat, quia de monumento corpus furatum putabat. Dum ergo flet, inclinavit se et prosperit in monumentum. Iam enim monumentum uacuum uiderat, quia & dominum de monumento furatum discipulis nunciauerat. Quid est quod iterum se inclinavit, nisi quia iterum uidere desiderat? Valde enim amati semel aspexisse non sufficit. Sicut enim nos, cum aliquam rem perdimus, quãuis huc illucque quærendo discurremus, tamen ad eum locum sæpius respicimus, ubi eam habuisse meminimus: ita & hæc mulier, quamuis huc illucque domini corpus quæreret, anxia tamen de eius absentia, frequentius monumentum aspiciebat, ubi eum positum nouerat. Vnde etsi dominum statim uidere non meruit, tamen angelorum uisione priuata non est. Vnde & subditur. Et uidit duos angelos in albis sedentes, unum ad caput, et unum ad pe-**

des. ubi positum fuerat corpus Jesu. Vbi forte mouet aliquē, quare Iohānes in dñi resurrectione sedentes describat, cum Lucas eiusdem resurrectionis modum describens, commemoraret quod iuxta mulierem steterint. Ad quod respondendum, quia sicut sedere regiae dignitatis est, sic stare adiuuantis uel pugnantis. Et quia idem mediator dei & hoīm rex nobis pariter & sacerdos effectus est, alios sedentes, & alios stantes describit. Et quia hic cuius resurrectionem testificari uenerant, deus & homo credendus est, recte unus ad caput, & unus ad pedes sedisse memorantur. Per caput em̄ altitudo diuinitatis designatur, sicut dicit Apostolus, **Caput Christi deus:** per pedes humanitas exprimitur, sicut per Moysen dicitur: **Et** qui appropinquant pedibus eius, accipient de doctrina illius. Quasi ergo ad caput seder angelus, cum euangelista praedicat: In principio erat uerbum, & uerbum erat apud deum, & deus erat uerbum. Quasi ad pedes seder angelus, cum idē euangelista subiungit: **Et** uerbum caro factum est, & habitauit in nobis. Et quia consuetudo est Palaestinis, ut dies festos celebrātes, albis uestibus induantur, cum in uestibus albis angeli apparuerunt, festiuitatem se celebrare ostenderunt. Vbi si quis quærat, utrum suam, an nostram, respondendum est, quia & suam & nostram. Illa enim domini resurrectio, angelorū festiuitas fuit, quia eorum numerum per apostatam angelum imminutum ex hominibus recuperauit. Nostra quoq; festiuitas fuit, quia nos de tenebris & umbra mortis liberatos, ad angelorum dignitatem reuocauit. **Dicūt ei illi: Mulier, quid ploras?** Interrogabant angeli non solum causas, sed etiam inquisitiones, non ut quæren

1. Cor. 14

Deut. 33

di desiderium minuerent, sed ut augerent. Sicut enim nos cum propter charorū amissionem flemus, si quis nos fletū causas inquirat, fletum magis accumulatur: ita & illi causas doloris interrogabant, ut fletū desiderium augerent, scientes beatos esse lugentes, quā ipsi consolabuntur. Sed mulier cuius rei gratia fletet, manifestat cum adiungit: Quia tulerunt dominum meum, & nescio ubi posuerunt eum. Vbi notandum quia non dixit, tulerunt corpus dñi mei, sed tulerunt dñm meum, cum solum corpus dñi in monumētum positum nouerat. Scriptura enim sacra aliquando totum pro parte ponere consuevit, & ideo cum solum dñi corpus quæreretur, dñm sublatum de monumēto cōmemorauit. Hæc cū dixisset, cōuersa retrorsum, vidit Iesum stantem, & non sciebat quia Iesus est. Pulchre, ut deum mereretur uidere Maria, conuersa retrorsum dicitur, qui cū retrorsum cōuertitur, illuc oculos dirigit, ubi prius terga habebat. Quasi ergo retrorsum conuersa est, quā dubitationis nebulas postponens, Christi resurrectionem ex parte credere cōpit. Cui tñ dñs ita suā uisionē tēperauit, ut quia amabat, sed eum resurrexisse non credebat, illum & uideret, & nō recognosceret. Vñ & subditur: Ulla existimans quod hortulanus esset, dicit ei Domine, si tu sustulisti eū, dicito mihi ubi posuisti eum, & ego eum tollam. In quibus uerbis etiā considerandum, quantus amoris ardor mentem mulieris imbuerat, quæ antequam personam eius significasset, quem quærebat, quasi scienti loquebatur, dicens: [Si tu sustulisti eū, dicito mihi ubi posuisti eum, & ego eum tollam.] Habet enim ius amoris hoc proprium, ut quem quisq; multum amat, omnes amare

putet. Sed non in toto mulier errauit, cum dñm hortulanum existimauit. Sicut em̄ ad hortulani officium pertinet, noxias herbas eradicare, ut bonae quoque proficiant, proficere: ita dominus Iesus Christus de horro suo, .i. de ecclesia sua, quidie uitia eradicat, ut uirtutes proficere ualeant. Cum uero sexus foemineus fragilis sit ad onera deferenda, & pauidus ad mortuorum cadauera baiulanda, quicquid alijs impossibile est, haec propter magnitudinem amoris leue & possibile arbitrabatur, dicens: Si tu sustulisti eum, dicitur mihi ubi posuisti eum, & ego eum tollam. Dicit ei Iesus: Maria. Conuersa illa, dicit: Rabboni, quod dicitur magister. Dicit ei Iesus: Noli me tangere. Quia dominus superius mulierem communi sexu appellauerat, & cognitus non est, uocauit etiam proprio nomine, ut saltem cognoscet se recognosceret. Ait enim: [Maria.] Cum em̄ apud deum certus sit numerus electorum, magna gratia aliquibus datur, quando proprijs nominibus deo noti esse memorantur, qualis erat Moyses, cui dictum est: Noui te ex nomine. Et, Inuenisti gratiam coram me. Vnde mulier postquam proprio nomine a domino uocata est, statim cognoscentem se recognouit, dicens: [Rabboni, quod dicitur magister.] Nam uero post haec quid mulier fecerit, euangelista non declarat, tamen ex eo quod dominum dixisse adiungit, [Noli me tangere,] declarat, quia mox ut mulier dominum recognouit, uestigia eius adorando tenere uoluit. Cui a domino dicitur [Noli me tangere.] Vbi non est putandum, quod post resurrectionem tantum reuenerit tactum foeminarum, cum de duabus a monumento illius recedentibus dictum sit, quia accesserunt & tenuerunt pedes eius, sed

illam à suo contactu prohibuit, cuius mentem rectā in fide non sensit. Sed quare à muliere se tangi noluerit, manifestatur cum subditur. **Nondū em ascendi ad patrem meum.** Nunquid enim post ascensionem eum corporaliter tangere ualebar. Non. In eius quippe mentē nōdum ad patrem ascenderat, quę cū mortuū inter mortuos requirebat, equalem patri eū non credebat. **Vade autem ad fratres meos. & dic eis:** Ascēdo ad patrem meum & patrem uestrū, deum meū & deum uestrū. Magna dignatio redemptoris erga apostolos declarat. Qui em serui nō fuerāt digni, fratres uocātur, iuxta illud qđ in eius persona per Psalmistā dicitur: Narrabo nomē tuum fratribus meis, in medio ecclesię laudabo te. Nec ab hac dignitate nos alieni erimus, si morū sanctitate participes fuerimus, dño ipso dicēte: Quicumq; fecerit uoluntatē patris mei qui in cælis est, ipse meus frater & soror & mater ē. Quā ergo maiore remunerationē potest habere adoptatus seruus, quā ut appelletur frater illius, qui est unicus filius? Et ideo qui digni non fuimus serui uocari, fratres appellamur. Sed cū diceret, [Ascendo ad patrē meū & patrē uestrū, & reli.] quare cōmuniter nō dixit nostrū? Nimirū quia aliter illi pater est, & aliter nobis. Qm̄ quod ille habet per naturā, nos accepimus per adoptionis gratiā. Deus illius, quia descēdit ad nos, & minoratus est paulo minus ab angelis, humanitatem nostrā assumens. Deus uero illos, quia per illū ad patrē ascēdere meruerūt. **Venit Maria Magdalena nuncians discipulis,** quia uidi dñm, & hæc dixit mihi. [Misericordissima dei pietas in hoc loco erga sexū fœmineū declarat. Quia enim per fœminā mors mundo illata

Psalm. 21

Matth. 12

fuerat, ne semper in opprobrium sexus fœmineus haberetur, per sexū fœmineū uoluit nūciare uiris gaudia resurrectionis, per quem nunciata fuerat tristitia mortis. Ac si diceret hoibus, De cuius manu sumpsistis poculū mortis, ab eius ore audite gaudia resurrectionis. Postq̄ aut̄ mulier audiuit, Vade, dic fratribus meis &c. recte subiunctum est, Veni Maria nūcians discipulis. Quia omnis qui recte intelligit, alijs nunciare debet, iuxta illud q̄d in Apocalypsi legitur: Qui audit, dicat, Veni.

☉ FERIA SEXTA

Paschæ. Matthæi XXVIII.

¶ In illo tempore Undecim discipuli abierunt in Galilæam, in montem ubi constituit illis Iesus. Et reliqua.

Domini iussione obedientia comitatur discipulorum. Cum enim se passurum & resurrecturū dñs prædiceret, etiam locū ubi uideus esset à discipulis, designauit, dicēs: Postq̄ resurrexero, præcedā uos in Galilæam. Et cū eius resurrectionem iam factam angelus mulieribus nunciaret, ait: Ite, dicite discipulis eius, & Petro, quia surrexit. Ecce præcedet uos in Galilæam, ibi eū uidebitis, sicut dixit uobis. 2 Marc. 14. Hac promissio discipuli subleuati, ut præsens euangelij lectio narrat, abierunt in Galilæā, in montem ubi constituerat illis Iesus. 2 Marc. 16. Vbi nō absq̄ consideratione prætereūdum est, quod se in Galilæa post resurrectionem dominus uidendū promisit: atque (ut præsens lectio commemorat) exhibuit. Galilæam